

Asia: Pohjois-Lapin maakuntakaava 2040 III viranomaisneuvottelu

Aika: 13.9.2023 klo 12.00–14.05

Paikka: Teams-kokous etäyhteyksin

1. Neuvottelun avaus ja järjestäytyminen

Paula Qvick avasi neuvottelun klo 12.00. Puheenjohtajaksi valittiin Paula Qvick ja sihteeriksi Kaisa Kinnunen. Neuvottelusta laaditaan muistio, jonka varmentavat Lapin liitosta sihteerin lisäksi Paula Qvick. Muistiolounnos lähetetään kaikille osallistujille ensin kommentteille ja kommenttien perusteella korjattuna ja allekirjoitettuna kaikille neuvotteluun kutsutuille.

2. Todetaan kokouksessa läsnä olevat ja neuvotteluun kutsutut tahot

Todettiin läsnäolijat (Liite 1).

3. Työjärjestyksen hyväksyminen

Työjärjestys hyväksyttiin.

4. Pohjois-Lapin maakuntakaavan 2040 ehdotuksen tilannekatsaus ja lyhyt esittely

Paula Qvick esitteli Pohjois-Lapin maakuntakaavan 2040 tilannekatsauksen ja aikataulun.

Maakuntakaavaehdotus oli viranomaislausunnoilla 15.5.-30.6.2023. Maakuntakaavaehdotus on julkisesti nähtävillä marras -joulukuussa 2023. Lapin liiton hallitus päättää esittää valtuustolle maakuntakaavan hyväksymistä huhtikuussa 2024. Tavoitteena, että Lapin liiton valtuusto hyväksyy maakuntakaavan toukokuussa 2024.

Keskustelu:

- Petteri Katajisto totesi, että jos maakuntakaavaan tehdään olennaisia muutoksia sen jälkeen, kun maakuntakaava on ollut julkisesti nähtävillä, jotka koskevat muuta kuin yksityistä etua, tulee kaava asettaa uudestaan nähtäville. Se ei tarkoita, että kaavaprosessi palaisi niin paljon taaksepäin kuin mitä nyt kävi Jäämerenradan poiston vuoksi. Riippuu, kuinka isoja muutoksia kaavaan tehdään, että millaista valmistelua se vaatii. On mahdollista, että maakuntakaava tulisi uudelleen nähtäville huomattavasti nopeammin kuin mitä nyt, eikä veisi vuosia.

5. Pohjois-Lapin maakuntakaavaehdotuksen 2040 käsittely

Juha Piisilä esitteli Pohjois-Lapin 2040 maakuntakaavan keskeisimmät asiat viranomaislausunnoista sekä niihin annetut alustavat vastineet. Maakuntakaavaehdotus oli viranomaislausunnoilla 15.5.-30.6.2023 ja lausuntoja saatiin yhteensä 27 kpl.

Lausunnoissa keskeiset esille nousseet asiat olivat yhdystie, ohjeellinen Nellim-Muotkavaara (Paatsjoen tie), moottorikelkkailun yhteystarve välillä Saariselkä–Raja-Jooseppi–Nellim, tuulivoimala-alueet, matkailun vetovoima-alueet ja MU-3 -alueet sekä vaikutusten arviointi. Tarkemmat vastineet liitteessä 2.

Keskustelu:

- Inarin kunta: Matkailun vetovoima-alue, matkailun ja virkistyksen kehittämisen kohdealue (mv) -merkintään ei ole osoitettu Nanguniemen kohdalle. Nanguniemen ranta-asemakaava on kuulutettu lainvoimaiseksi 13.9.2023. Metsätalous-, matkailu- ja poronhoitovaltainen alue, jolla on erityistä ulkoilun ohjaamistarvetta (MU-3) -merkintä voisi olla tarpeellinen osoittaa myös Inarin kirkonkylän pohjoispuolelle.
- Lapin liitto: Metsätalous-, matkailu- ja poronhoitovaltainen alue, jolla on erityistä ulkoilun ohjaamistarvetta (MU-3) on osoitettu nyt Inarin kirkonkylän osayleiskaavan mukaisesti. Tarvitaan lisätietoja, jos rajausta halutaan tässä vaiheessa muuttaa.
- Lapin liitto: Lapin liitolla on erilainen tulkinta varsinaisen Natura-arvioinnin tarpeellisuudesta koskien tuulivoima-alueita ja sitä ei olisi tarpeellista laatia maakuntakaavoituksen yhteydessä. Natura-arviointi laadittaisiin yleiskaavoituksen yhteydessä.
- Ympäristöministeriö: Keskusteluista on käyty koskien Natura-arviointia ja tuulivoimaloiden osoittamista maakuntakaavaan. Taustalla maakuntakaavan ja luonnonsuojelulain hankala suhde, jossa luonnonsuojelulaki ei tunnista eri kaavatasoja, vaan laki pohjautuu suunnitelmataan. Ympäristöministeriön vakiintuneen käytännön mukaan maakuntakaavataso on sen tasoinen suunnitelma, että Natura-arviointi tulee laatia. Natura-tarveharkinnan kohdalla sanamuodot ovat tärkeitä, kun arvioidaan Natura-arvioinnin tarvetta jatkossa.
- Lapin liitto: Natura-arvioinnin laatiminen maakuntakaavatasolla on haastavaa resursseista, aikatauluista ja kustannuksista johtuen.

6. Viranomaisten puheenvuorot

Saamelaiskäräjät: Nähdään vahva yhteys arvokas vesistö (av) -merkinnällä ja kullankaivuulla. Onko maakuntakaavan perusteluissa otettu tähän kantaa ja käsitelty näiden asioiden keskinäisriippuvuutta? Onko mahdollista tunnistaa uhkia, joita kullankaivuu aiheuttaa vesistöihin? Kullankaivuu on usein yksittäisiä pieniä hankkeita, joita on määrällisesti paljon. Viranomaisilla korkea kynnyks vaatia selvityksiä yksittäisten hankkeiden osalta, mutta kokonaisuus muodostuu isoksi, kun hankkeita on paljon.

- Lapin liitto: Asiaa on pyritty avaamaan kaavaselostuksessa. Maakuntakaava on yleispiirteinen kaavataso, jolla on ohjausvaikutus, mutta maakuntakaavalla ei voida ottaa kantaa liian yksityiskohtaisiin asioihin. Maakuntakaava ei myöskään voi mennä erityislainsäädännön ohi, mutta se tulee ottaa huomioon.

Sodankylän kunta: Kunnan tavoite siitä, että maakuntakaava edistää tuulivoimatuotantoa ja tuulivoimapotentiaalisia kohteita maakuntakaavassa, ei toteudu riittävällä tavalla

Ympäristöministeriö: Keskeisimmät kommentit viranomaislausunnossa koskivat tuulivoimala-alueita. Nähdään hyvänä, että Kotalehdon osalta laaditaan maisemaselvitys ja arvioidaan maisemavaikutukset valtakunnallisesti arvokkaaseen maisema-alueeseen ja sen jälkeen päätetään jatkotoimenpiteistä tuulivoimala-alueen osoittamisesta.

Lapin ELY-keskus: Lapin ELY-keskuksen näkemykset on huomioitu hyvin.

3. logistiikkarykmentti: Tunturiradan osalta hyvä, että ratalinjausta ei ole osoitettu enää puolustusvoimien alueelle. Tuulivoimaloiden alueista on annettu lausunto erikseen.

Kolttien kyläkokous: Hyvä, että koltta-alueen rajaus on nyt muutettu vastaamaan lain sanallista kuvausta. Nähdään hyvänä myös Paatsjoen tien poistaminen maakuntakaavasta, johon Kolttien kyläkokous on aikaisemmin suhtautunut myönteisesti. Nyt kanta tiehen on muuttunut, koska tien

negatiiviset vaikutukset ovat niin suuret. Moottorikelkkareitti Saariselkä–Raja-Jooseppi–Nellim välillä nähdään tarpeettomana. Matkailuyrittäjillä on mahdollisuus viedä turisteja jo nyt maastoon. Huonona asiana nähdään, että Mellanaavan kylmätestausaluetta (E 1810) ei ole pienennetty. Se tulisi rajata koltta-alueen ulkopuolelle. Matkailun kehittämisalueet ovat laajoja, ja niitä tulisi edelleen supistaa erityisesti Näättämön ja Sevettijärven alueilta, jotta kyseessä ei olisi yhtenäinen alue. Vaikutusten arviointia tulee edelleen kehittää eikä jättää liikaa alempiasteiseen suunnitteluun.

Metsähallitus: Metsähallituksen näkemykset on pääsääntöisesti huomioitu hyvin. Metsähallitus näkee hyvänä, että metsätalous- ja poronhoitovaltaiset alueet, joilla on erityisiä ympäristöarvoja (MY-1-merkintä) on osoitettu nyt maakuntakaavaan luonnonsuojelualueiksi (SL).

Kittilän kunta: Kittilän kunnan huomiot tieluokan korotuksista on otettu hyvin huomioon. Hyvä, että Tunturiradan osalta yhteys Sodankylästä Kittilään on osoitettu yhteystarpeena. Alueella on paljon haastavia paikkoja esimerkiksi poronhoidon kannalta.

Paliskuntain yhdistys: Paliskuntain yhdistyksen lausunto otettu osittain huomioon, mutta joitain asioita jää poronhoidon näkökulmasta ongelmalliseksi, kuten Tunturirata. Rata on paliskuntien näkökulmasta erittäin ongelmallinen, koska sijoittuu tärkeille laidunalueille, halkaisisi toteutuessaan Oraniemen paliskunnan kahtia, aiheuttaisi muuallakin estevaikutuksia ja poroliikennevahinkoja, ja aiheuttaisi poronhoidolle huomattavaa haittaa. Paliskuntain yhdistys näkee, että poronhoito- ja metsätalousalueet tulee merkitä M-1-alueina muuallakin kuin erityisesti poronhoitoa varten tarkoitettua alueella. Muuallakin on valtion maita, missä ei ole maataloutta ja missä tämä olisi perusteltua. Hyvä, että tuulivoimala-alueista on poistettu Sattasniemen paliskunnalle haittaa tuottava Kurittuaavan tuulivoimala-alue. Esitetään, että myös muut tuulivoimala-alueet poistetaan maakuntakaavasta. Nähdään hyvänä, että kaivosalueita koskevaan määräykseen on lisätty toivottu suunnittelumääräys ja Pahtavaaran ek-1 aluetta on supistettu. Voimajohdon osoittaminen yhteystarpeenakaan aiheuttaa huolta poronhoidolle ja sitä ei tulisi osoittaa. Matkailun vetovoima-alue, matkailun ja virkistyskeittämisen kohdealuetta (mv) Paliskuntain yhdistys on esittänyt supistettavaksi. Vaikutusten arviointi ja erityisesti kumulatiivisten vaikutusten arviointi on erittäin tärkeää maakuntakaavatasolla. Se on vielä kesken ja voidaan ottaa kantaa, kun valmistuu. Tarvittaessa neuvotteluita paliskuntien kanssa jatkettava.

Saamelaiskäräjät: Voimajohdon ja matkailun tuomat negatiiviset asiat on tunnistettu ja niitä ei nähdä saamelaisten kotiseutualueen kannalta välttämättömänä. Ne aiheuttavat myös ristiriitoja. Alueella on paljon kilpailevia toimintoja kuten poronhoito ja metsätalous, joten vastakkaisasettelu kaavamerkinnöissä voi aiheuttaa ongelmia. Yleisenä huomiona kaavan sisällöstä voidaan todeta, että siinä saamelaisten kotiseutualue nähdään resurssivarastona, josta voidaan ottaa asioita, mutta kaavan tulisi olla asukkaiden kannalta tärkeämpi kuin alueen ulkopuolisille henkilöille. Tätä tulisi miettiä Lapin liitossa yleisemminkin.

Lapin liitto: Maakuntakaavan laadinnassa maankäyttö- ja rakennuslain sisältövaatimukset ovat keskeisiä. Maakuntakaavassa tulee ottaa huomioon myös alueidenkäytön taloudellisuus ja se, että alueen maanomistajille ei koidu kohtuutonta haittaa. Voimassa olevaan Pohjois-Lapin maakuntakaavaan verrattuna erityisesti suunnittelumääräyksiä on kehitetty paljon. Vaikutusten arviointia täydennetään koko prosessin ajan ja paliskuntakuvausten valmistettua myös niistä saadaan tietoa vaikutusten arviointiin.

7. Pohjois-Lapin maakuntakaavan 2040 jatkoaikataulu

Paula Qvick esitteli Pohjois-Lapin maakuntakaavan 2040 jatkoaikataulun. Saamelaiskäräjälain mukainen neuvottelu järjestetään 3.10.2023 sekä maakuntakaavan ohjausryhmän kokous on 3.10.2023. Maakuntakaavaehdotuksen vastineiden hyväksyminen on Lapin liiton hallituksessa 30.10.2023 ja tarkoituksena on laittaa kaavaehdotus julkisesti nähtäville marras-joulukuussa 2023. Tavoitteena, että kaavaehdotus on Lapin liiton valtuustoon hyväksyttävänä toukokuussa 2024

8. Muut asiat

Paula Qvick välitti tiedon, että Lapin liiton tuulivoimaselvitys 2023-2024 on vaihtanut nimeä ja on nykyisin Lapin aurinko- ja tuulivoimaselvitys 2023-2024.

Muita asioita ei ollut.

9. Kokouksen päättäminen

Puheenjohtaja Paula Qvick päätti neuvottelun klo 14.05.

Paula Qvick
Lapin liitto

Kaisa Kinnunen, sihteeri
Lapin liitto

Jakelulista**LIITE 1.**

Sodankylä kunta	Ari Pesonen
Inarin kunta	Reetta-Mari Tammela
Kittilän kunta	Oula Vuolli
Kittilän kunta	Toni Juuti
Pelkosenniemen kunta	Tero Luoma-aho
Savukosken kunta	Sami Ämmälä
Jääkäriprikaati	Jouni Ojapelto
Jääkäriprikaati	Ari Mure
Jääkäriprikaati	Marko Nissinen
3. logistiikkarykmentti	Janne Reijonen
Kolttien kyläkokous	Veikko Feodoroff
Lapin ELY-keskus	Hannu Raasakka
Lapin pelastuslaitos	Sanna Leiviskä
Metsähallitus	Liinu Törvi
Metsähallitus	Tanja Hämäläinen
Paliskuntain yhdistys	Marja Anttonen
Pohjoinen tullipiiri	Tommi Laukkanen
Saamelaiskäräjät	Kalle Varis
Saamelaiskäräjät	Laura Olsen-Ljetoff
Saamelaismuseo Siida	Satu Taivaskallio
Saamelaismuseo Siida	Juha-Pekka Jona
Suomen metsäkeskus Lappi	Ulla Huusko
Väylävirasto	Seppo Serola
Ympäristöministeriö	Petteri Katajisto
Lapin liitto	Paula Qvick
Lapin liitto	Juha Piisilä
Lapin liitto	Tiina Elo
Lapin liitto	Minttu Peuraniemi
Lapin liitto	Kaisa Kinnunen
Lapin liitto	Johannes Turunen